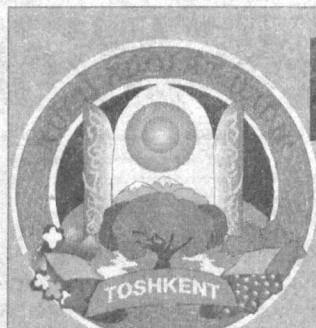

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Газета 1966 йил 1 июлдан
чиқа бошлаган

Шаҳар ижтимоий-
сиёсий газетаси

№ 119 (9.009)

1997 йил

17 октябрь, жума

Сотувда эркин нархда

ЗАМОНАВИЙ ТЕХНИКА — ПАХТАЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ОМИЛИ

Қишлоқ ҳўжалигида иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш бўйича республика комиссияси йўналишда таъкидланганидек, пахтачиликни тараққий эттириш мамлакатимиз иқтисодий ривожининг устувор йўналишидан биридир. Чунки пахта муҳим валюта манбаи ҳисобланади. Пахтачиликни эса илгор техника воситаларисиз ривожлантириб бўлмайди.

Давлатимиз раҳбари Ислам Каримов бу соҳада амалга оширилётган ишлар билан танишиш мақсадида 15 октябрь кўни «Тошкент трактор заводи» давлат ҳиссдорлик жамиятида бўлди.

Маълумки, АҚШнинг «Кейс корпорейшн», Ўзбекистоннинг «Ўзқишлоқхўжалиқ-Холдинг» компаниялари ҳамда Тошкент қишлоқ хўжалик машина-созлиги заводи муассислигида «Ўзқейсмаш» Ўзбекистон-Америка қўшма корхонаси тўзилган эди. Мазкур корхонада дастлабки 50 та «Кейс 2022» пахта териш машиналари йўналди. Улардан қирққа яқини республика камиз пахта далаларида ишлатилмоқда.

Президент ана шу машиналар, уларнинг техник жиҳатлари, ишлаш жараёни билан танишди. Қўшма корхона раҳбарлари, олимлар, мутахассислар ва мазкур машиналарни пахта далаларида ишлатиётган механикаторлар билан мулоқотда бўлди. Машиналарнинг ишлаш унумдорлиги, қулайли-

ги, бизнинг шароитимизга нисбатан мос келиши билан қизиқди.

«Кейс 2022» пахта териш машиналарининг афзаллиги нимада? Биринчидан, унинг меҳнат унумдорлиги биз ҳозиргача ишлатиб келатган машиналардан 3-4 баробар ортиқ бўлиб, кўнига 25-30 тонна пахта териш мумкин. Бу машиналар пахта тераётганида уни деярли тўкмайди. Транспорт тизлиги соатига 30 километр бўлиб, уни даладан-далага олиб ўтишда вақт тежалади. Муҳими, машинанинг шпинделлари горизонтал ҳолатда жойлашган, уларни тозалаш, ювиш ишлари эса автоматик тарзда бажарилади. Механизатор учун яратилган қулайликлар аяниқса диққатга сазовордир.

Ислам Каримов мазкур қўшма корхона бош директори Жон Боутон билан суҳбатлашди. Корхонани ривожлантириш борасида ишлаб чиқилган дастурнинг бажарилиши, бу йўлда муаммолар бора-йўқлиги тўғрисида сураб-суриштирди.

Мазкур қўшма корхонани тузишдан мақсад бу ерда «Кейс» машиналарини йўналиш эмас, балки уларни ишлаб чиқаришни йўлга қўйишдир, деди Президент. Бунинг учун эса республикада қишлоқ заводаларда бутловчи қисмлар тайёрлашни ўзлаштириш лозим. Бу қўшма корхона фаолиятининг бош йўналиши бўлмоғи керак.

Биз «Кейс корпорейшн» компаниясини ишончли ҳам-

кор, деб биламиз, деди мамлакатимиз раҳбари. У ишлаб чиқарган машиналар эса деҳқонларимизга маъқул тушмоқда. Шундай экан, бу ерда пахта териш машиналари ишлаб чиқариш суръатларини тезлаштириш талаб этилади. Келгуси йили 200 га яқин янги пахта териш машинаси ишлаб чиқариш кўзда тутилмоқда. Бу биз учун етарли эмас. Чунки фақат республикаимиз эҳтиёжларининггина эмас, балки Марказий Осиё мамлакатлари, Озарбойжон, Хитой, Хиндистон, Покистон каби давлатларда ҳам пахта етиштирилишини, бинобарин, замонавий пахта териш машиналарига талаб борлигини назарда тутиш даркор. Ўзбекистон далаларида қайси компаниянинг машиналари ишлатилса, шўхрат қозонса, бу минтақадаги улкан бозорни ана шу компания эгаллашга имконият яратди.

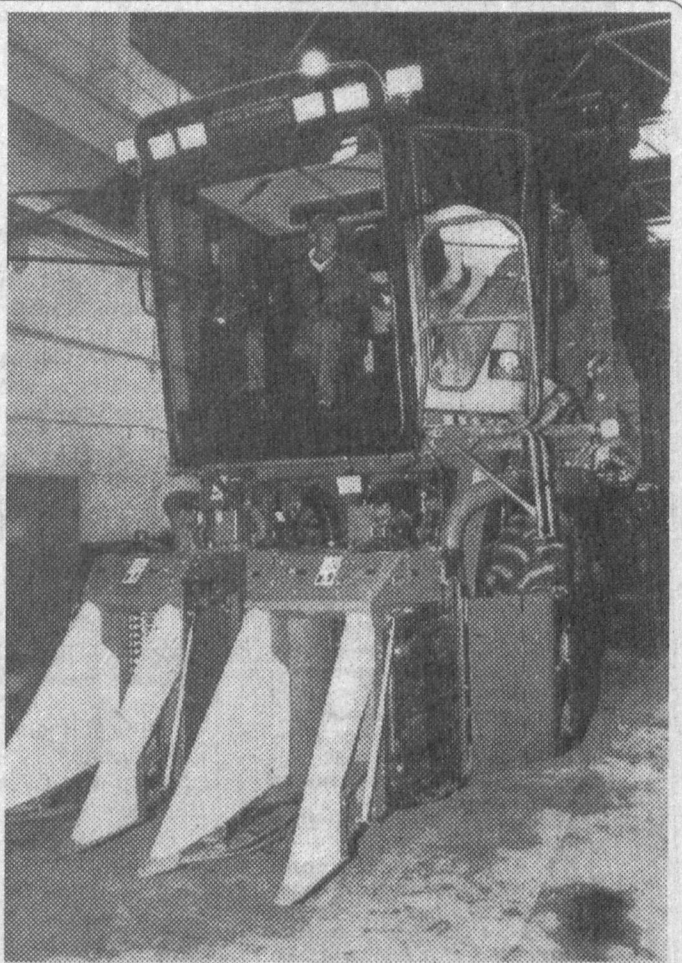
Президент Ислам Каримов «Кейс 4240», «Кейс 5240» маркали уч ва тўрт гилдиракли тракторларни ҳам кўздан кечирди. Машинасоз олимлар, мутахассислар билан Ўзбекистон қишлоқ хўжалигини юқори самарали замонавий техника воситалари билан таъминлаш хусусида гап борди.

Биз узоқ йиллар давомида вертикал шпинделли машиналарни ишлатиб келдик, деди давлатимиз раҳбари. Ҳолбуки, бутун дунёда горизонтал шпинделли машиналарнинг қулайлиги аллақачон исботланган. Техника

тараққийтини таъминлашда эркин эласлигимиз, республикаимизда етиштирилган пахта миллиардлаб долларга сотилгани ҳолда, бу мақсадлар учун собиқ марказ томонидан валюта маблағлари ажратилмаслиги сабабли шундай ҳолат рўй берган эди. Бундан ташқари, вертикал шпинделлар бўйича илмий ишлар ёқланган, унвону мукофотларга эга бўлган айрим олимлар фақат шу йўл тўғри, деб горизонтал шпинделларга доир илмий иш ва ихтироларга йўл бермай, уларни четга суриб келгандилар. Биз бу ҳақиқатни бугун очик айтишимиз ва тан олишимиз лозим.

Мустақиллик шарофати туғайли эндиликда чет элданги машур компаниялар билан ҳамкорлик қилиш имконияти туғилди. Шу боис биз Ўзбекистон қишлоқ хўжалигини замонавий техника билан таъминлаш стратегиясини ишлаб чиқишимиз, бунда келгуси 20-25 йилни назарда тутиб иш кўрмоғимиз даркор. Содда қилиб айтганда, биз учун қандай, неча от кўчига эга бўлган тракторлар керак, ё улар қайси мамлакат компаниялари билан ҳамкорликда ишлаб чиқарилади?

Олимларимиз деҳқонлар таърибасини инобатга олган ҳолда ана шу саволларга аниқ жавоб беришлари лозим. Чунки бу ишларни амалга ошириш кўплаб заводаларимизни қайта жиҳозлашни, янги чеклар қуришни, қисқача айтганда, жал-

қимиз ишлаб топган маблагнинг маълум қисмини сарфлашни тақозо этади. Мақсад шунки, орадан 4-5 йил ўтиб-ўтмай уларни ўзгаришга мажбур бўлиб қолмай, деяр таъкидлади давлатимиз раҳбари.

Гап «Кейс» пахта териш машиналари ҳақида кетаётган экан, унинг афзалликлари томонларини эътироф этган ҳолда, камчиликлари бўлса, улардан ҳам кўз юммаслик лозим. Далага чиқиб мазкур машиналарнинг ишлаш жараёни билан атрофдаги таниш-билан, уларнинг қулай жиҳатлари ва нуқсонларини аниқлашлари лозим. Келаси йили республика бўйича бир миллион 500 минг гектар майдонга пахта экамии. Келгусида дала-ларимизда 30-40 минг трактор ишлайди. Шундай экан, қишлоқ хўжалигини техника билан таъминлаш стратегиясини белгилашда хатога йўл қўйишга ҳаққимиз йўқ, деди Президент пировардида.

Суҳбатда республикада пахта селекцияси ва уручилигини ривожлантириш борасида ҳам гап борди. Президент республика қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳамда тегишли илмий муассасалар олдида келгуси йилда ҳар бир туман, ҳар бир хўжаликка унинг тўпироғи, иқлим шароитини ҳисобга олган ҳолда, қандай навли чигит экилишини аниқлаб, таъсия бериш вазифасини юклди.

«Тошкент трактор заводи»га таъриф чоғида Ислам Каримовга Ўзбекистон Республикаси Бош вазирини ў. Султонов, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлагов ва бошқа расмий кишилар ҳамроҳлик қилди.

Аҳмад Хўжа (Ў.А.).

СУРАТЛАРДА: Ислам Каримовнинг «Тошкент трактор заводи» давлат ҳиссдорлик жамиятига таърифий пайти. Абдувоҳид Тўраев (Ў.А.) олган суратлар.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

● Кеча Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовга Чехия элчиси Бедрих Копецки, Жанубий Африка Республикасининг элчиси Томас Уилер, Грузия элчиси Гиви Абдушелишвили, Гвинея элчиси Жиги Камаара ишонч ёрликларини топширдилар.

● Кеча Тошкентда Марказий Осиё мамлакатлари ва халқаро ташкилотлар вакиллари иштирокида Орол денгизи ҳавзаси муаммоларига бағишланган икки кунлик халқаро учрашув ўз ишини якунлади.

● Мамлакатимизга таъриф билан келган Қўвайт Миллий Ассамблеяси раисининг ўринбосари Талол Муборак ал-Айяр бошчилигидаги делегация аъзолари кеча Олий Мажлис раиси Эркин Халилов, Бош вазирнинг ўринбосари Мираброр Усмонов билан учрашдилар.

● Пахтакорларимиз тўртинчи миллион ҳисобига «оқ олтин» топширишни бошладилар. Улар ҳозиргача қабул пунктларига ўтган йилнинг шу давридагидан қарийб 400 минг тонна кўп қимматбаҳо хом ашё етказиб бердилар.

● Кеча Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказда Ўзбекистон ҳукумати билан Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг Демократик институтлар ва инсон ҳуқуқлари бюроси ўртасида ўзаро ҳамфироқлик меморандуми имзоланди.

● Вазирлар Маҳкамаси умуумқисодиёт мажмуасининг мажлисида йилнинг тўққиз ойи мобайнидаги иш дастурининг бажарилиши кўриб чиқилди.

● Кеча Европа Иттифоқининг ТАСИС дастури доирасида Конституциявий суд фаолиятига боғлиқ иккинчи семинар иш бошлади. Европа Конституциявий ҳуқуқ маркази билан ташкил этилган бу семинарда АҚШ, Германия Греция ва бошқа давлатларнинг таниқли ҳуқуқшунос олимлари иштирок этмоқдалар.

● Кеча Тошкентда Озарбайжон Республикаси Мустақиллик кўни муносабати билан қабул маросими ўтказилди.

● Эртага Самарқандда биринчи марта шаҳар кўни кенг нишонланади.

● Ўзбекистонда яна битта — Почта ва телекоммуникацияларни ривожлантиришни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш фонди Адлия вазирлигида рўйхатга олиниб, фаолиятини бошлади.

ЖАХОНДА

● Россия Президенти Борис Ельциннинг илтимосига мувофиқ парламентнинг қўйи палатаси — Давлат думаси мамлакат ҳукуматида ишончсизлик бўйича овоз беришни 22 октябрга қолдирди.

● Чоршанбадан пайшанбага ўтар кечаси Тожикистон президент гвардиясининг Душанбе яқинидаги қароргоҳига номаълум босқинчилар томонидан ҳужум уюштирилди. Бунинг оқибатида 14 киши ҳалок бўлди, 20 киши жароҳатлар олди.

● АҚШ Президенти Билл Клинтоннинг Жанубий Америка бўйлаб сафари давом этмоқда. У Бразилиядан сўнг Аргентинага келди.

● Тўрт ойлик жанглардан сўнг Конго пойтахти Браззавил муҳолифатчилар етакчиси Дени Сассу Нгессонинг қуроли бўлинмалари томонидан қўлга олинди.

● Россияда ҳозирнинг ўзида 90 миллион тонна атрофида дон йиғиштириб олинди. Бу кейинги икки йилдаги ўртача йиллик ҳисобдан 25 фоиз кўп. Бош вазир ўринбосари, қишлоқ хўжалик вазирини Виктор Хлостун бу йил Россия етган 10 миллион тонна дон сотиш имконига эга, деб баёнот берди.

● Иқтисодиёт соҳасида 1997 йилги Нобель мукофоти АҚШ Гарвард университетининг олими Роберт Мертон ҳамда Стакфорд университетининг олими Майрон Шолзга берилди. Улар бу юксак мукофотга қимматли қўғозлар бозорига оид янги тадқиқотлари учун сазовор бўлдилар.

● НАТО Бош қотиби Хавьер Солана расмий таъриф билан Японияда бўлди. У Бош вазир Рютаро Хасимото билан музокарада Япониянинг НАТО билан ҳамкорлик масалалари юзасидан фикр айирбошлади.

● Швейцария полицияси Покистоннинг собиқ

Иш бошлаганига бир йил тўлган Темирийлар тарихи давлат музейининг дунёга ёйилмоқда. Ҳозиргача музейга қўйилган ва фондда сақланаётган экспонатлар сони 1400 га яқинлашди. Бу ерга келатган томошабинлар сони икки юз мингдан ошиб кетди. Юздан ортиқ хорижий делегациялар уни зиёрат қилди.

Мазкур қосҳонанинг асосий залидан Амир Темиров ва темирийлар давридан ҳикоя қилувчи миниатюра асарлари, меъморий ёдгорликларнинг макетлари, хариталар, қуллоқчилик

дан Темирийлар тарихини чуқур ўргатиш мақсадида турли ўқишлар (лекторийлар) ташкил этилмоқда. Яна янги заллар очилиб, ишга туширилди.

Мазкур тарбия ўчоғи

Сана

МАЪНАВИЯТ УЧОҒИ

ва заргарлик буюмлари, нумизматикага оид ашёлар, иморат қолламаларидан намуналар ва бошқалар жой олган. Бизни қувонтиради-ган томони шундаки, бу ерга таъриф буюрунчилар шу бугунга қадар кўплаб ашёларни эсдалик тариқтириб келган. Уларнинг ичиде Қорақалпоғистонда Амир Темиров сиймоси ишланган тилан, ҳамшаҳарларимиз чин дилдан тақдим этишган асарлар талайгина.

Музей маъмурияти ҳам ўз олдида катта мақсадлар қўйган. Яқин кўнларда бу муассасани илмий марказга айлантириш режалари ишлаб чиқилди. Ешларимизга тарихимизни, жумла-

ПОЙТАХТДА БУХОРО КЎЧАСИ

Бухоро шаҳрининг 2500 йиллик юбилейи муносабати билан Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлаганов-

нинг қарорига мувофиқ шаҳар марказий кўчаларидан бири бўлган «Правда Востока» кўчаси қайта номланиб, унга Бухоро номи берилди.

КЕЧА
Тошкент шаҳар ҳарбий хизматга қақирув бўлимида Ватан олдидаги муқаддас бурчини бажаришга отланган дастлабки юз нафарга яқин бўлажак посбонларни тантанали кузатиш маросими бўлди.

Республика «Нуроний» жамғармасининг вакили, генерал-майор Аҳад Йўлдошев бўлажак аскарларни ушбу тантана муносабати билан қўтлаб, уларни буюк аждодларимиз шавкатига муносиб хизмат қилишга қақирди. Айниқса, қақирлувчиларга Тошкент шаҳар ҳокимлигининг совғалари топ-

ширилиши бу ерга тўпланган ота-оналарни ҳам беҳад қувонтирди.

— Биз республика Қўшма қақирғи

ЙИГИТЛАРНИ
ТАНТАНАЛИ
КУЗАТИШ

ролли кучлари сафиде йигитлик бурчини бажарётган ҳамшаҳарларимиз билан бутун хизмат давомида бевосита алоқада бўламиз, — дейди шаҳар йиғув бўлимининг бошлиғи Левон Шахназарян. — Айниқ-

са бу йилги кузги қақирувда хизматга отланган йигитларга ишончимиз баланд. Негаки, уларнинг аксарияти мудофаага қўмақлашувчи «Ватанпарвар» ташкилотига қарашли курсларда ўқиб, зарур ҳарбий мутахассисликларни эгаллаганлар. Шунинг учун ҳарбий хизматга борган, улар тез орада ўзларининг муносиб ўринларини топадилар.

Бўлажак аскарлар ҳузурида ҳокимлик, маҳалларнинг вакиллари ҳамда ота-оналар сўзга чиқиб, уларга оқ йўл тиладилар.

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ.

Давлат мулк қўмитасининг Тошкент шаҳар бошқармасида 10 октябрда «Тошқишлоқмаш» очик турдаги акционерлик жамиятининг арзисиз ҳамда Давлат мулк қўмитаси Тошкент шаҳар бошқармасининг 1997 йил 18 сентябрдаги буйруғига асосан акционерлик жамиятига қарашли қурилиш тўғалланмаган «Корпуслар бункерини сотиш бўйича инвест-танлов ўтказилди.

Маълумки, «Тошкент оқшом» газетасининг 1997 йил 12 сентябрдаги сониде ҳам ушбу инвест-танлов савдоси тартиби ва объектни сотиб олиш шартлари ҳақида хабар қилинган эди.

Тошкент шаҳар ҳокимининг шу йилнинг 23 июлидаги қарорига асосан ташкил қилинган доимий комиссия билан биргаликда «Тошқишлоқмаш» очик турдаги акционерлик жамияти ва ушбу

лари хусусида комиссия аъзоларини яқиндан таништириб, ушбу инвест-танловда икки корхона қатнашиш истагини билдириб, ариза топширганигини маълум қилди.

Инвест-танлов ташкилотчиси — «Факторинг — Марказ» вакиллари қатнашдилар.

Инвест-танлов ташкилотчиси — «Факторинг — Марказ» директори Алишер Йўлдошев савдога қўйилган қурилиш тўғалланмаган объектнинг сотилиши шарт-

Талабгорлар топширган бар-ча таъсис ҳужжатлари, тақлифлар ва мажбуриятлар тўплами қўлланган ва муҳрланган кути комиссия аъзолари иштирокида очилди.

Ҳар бир ариза ва илова қилинган ҳужжатлар тўплами ко-

миссия аъзолари томонидан ба-тафсил ўрганиб чиқилди.

Объектни сотиб олиш учун «Низом» ва «Чаглайан ЛТД Ко» қўшма корхоналари ариза топширганигини ҳамда топширилган

ариза, мажбурият ва тақлифлар белгиланган тартибда рас-мийлаштирилганлиги аниқланди.

Ўзаро мулоҳазалардан сўнг, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 21 январдаги 40-сонли қарорига асосан ушбу қўшма корхона фар-

мицевтика заводининг кенгайтирилиши Республика Инвестиция дастурида эканлигини инобатда олиб, объектни Бизнес — режага асосан маблағлар ажратилишини ҳисоблаб қўрсатган ҳолда 2 йил мобайнида жаҳон андозаларига мос равишда қуриб битказиш, 100 кишилик иш жойини ташкил қилиш, уни рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқариш учун 1 миллион АҚШ долларига асосий воситалар сотиб олиналганини ҳамда фармацевтика йўналишида иш юритишни ва йилгига энг зарур бўлган 15-20 хилдаги тиббиёт препаратлари ишлаб чиқаришни, объект учун 26 миллион сўм тўлашини кўзда тутган ҳолда комиссия аъзолари бир овоздан «Низом» Ўзбек-Турк қўшма корхонасини голиб деб топдилар.

Ақл-заковатини, билим ва маҳоратини, меҳр ва муруватини, юрак кўрию кўз нури, мазмунга тўла ҳаётини ёш авлод камолоти бахшида этиб келаётган азиз инсонлардан бири, яқинда «Ўзбекистон халқ ўқитувчиси» фахрий унвонига сазовор бўлган Акмал Икромов туманидаги 245-мактабнинг кимё ўқитувчиси Манзура Раҳматуллаевадир.

Манзура опа қалбидagi кимё фанига бўлган қизиқиш уша олис болалик давридаёқ куртак ёзган эди. Собир Раҳимов туманидаги 23-мактаб ўқувчиси бўлган Манзура опа ҳар сафар кимё дарсини сабрсиз-

табнинг келажак авлод қалбидa зий нурини ёқиб келмоқда. Манзура опанинг амалга оширган эзгу ишлари ҳукуматимиз томонидан юксак баҳола-
дан, 1976 йилда «Халқ маорифи аълочилиси» ун-

ХАЛҚ ЎҚИТУВЧИСИ

лик ва катта қизиқиш билан кутар эди. Кимё фани ўқитувчиси Зокир Аҳмедов дарс мобайнида ўқувчиларни гўё сеҳрлагандек ўзига ром этарди. Шу боисми, Манзура опада ушбу фанга бўлган қизиқиш йиллар сари орта борди. Шу сабабли мактабни битириб, етуқлик шаходатномасини олган, Низомиёв номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг кимё-биология факультетига ўқишга кирди. 1962 йилда факультетни «аъло» даражада тугаллаган Манзура ўз фаолиятини Ипакчилик илмий-тадқиқот институтининг физиология кафедрасида катта лаборантликдан бошлади. Бу ерда бироз вақт ишлаган Манзура опа ўз ўрни бола-
лар орасида эканлигини, уларга кимё фани орқали ўз меҳрини бахш этиши лозимлигини юракдан қиз этади ва 1964 йилдан Собир Раҳимов туманидаги 139-мактабда сабоқ бера бошлади.

Ўқитувчилик қилиш билан бир қаторда Республика ўқитувчилар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш марказий институтининг кимё хонасида услубчи бўлиб ишлади. Бу давр мобайнида мураббийнинг кимё ўқитувчиларига бир неча услубий тавсиялари чоп этилди. 1980 йилдан Манзура Раҳматуллаева 245-мактаб-
ниги кимё фанига бўлган қизиқиш уша олис болалик давридаёқ куртак ёзган эди. Собир Раҳимов туманидаги 23-мактаб ўқувчиси бўлган Манзура опа ҳар сафар кимё дарсини сабрсиз-

табнинг келажак авлод қалбидa зий нурини ёқиб келмоқда. Манзура опанинг амалга оширган эзгу ишлари ҳукуматимиз томонидан юксак баҳола-
дан, 1976 йилда «Халқ маорифи аълочилиси» ун-

вони, 1989 йилда «Меҳнат фахрийси», 1996 йилда эса «Халқ таълими фидойиси» каби унвонлар билан тақдирланди. — Мана, салкам 35 йилдан буён болалар орасидан, — дейди Манзура Раҳматуллаева. — Эҳе, шу ўтган давр мобайнида қанчадан-қанча ўғил-қизларга кимёдан сабоқ бердим. Улар орасида ҳозир фан номзодлари, моҳир педагоглар, кўйинки, турли қасб-ағалари етишиб чиққан. Мен бугунги кунда меҳнатимни қадрлаган хурматли Президентимизга раҳматлар айтаман. Инсон учун ўз меҳнатининг улуғлигини кўришдан ортқ бахт бўлмас керак.

Биз Манзура опа билан бир жамоада меҳнат қиламиз, — дейди шу мактаб ўқитувчиси Турсунбой Аҳмедова. — Ўқитувчи ва ўқувчиларнинг қалбига қириб бора олади. Моҳир педагог, устоз хаммаш йилларнинг маслакдоши бўлиб келмоқда. Манзура опа жамоамизнинг фахри, ифтихори ҳисобланади.

Бугунги кунда Манзура опанинг ёшлигини, кўзининг нурини, қалбини-
ниг қувватини таълим берган ўқувчиларида кўриш мумкин. Наргиза ПИРНАЗАРОВА. СУРАТДА: халқ ўқитувчиси Манзура Раҳматуллаева. Рашид Галиев олган сурат.

Дунёда энг кўп тарқалган исмлардан бири Анна экан. Сайёрамиздаги 95 миллион қиз ва аёлнинг исми Анна деб юритилади. Бунга Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг демография масалалари билан шуғулланувчи комиссияларидан бирининг мутахассислари аниқлашди.

Англияда энг улкан чинни чойнак бор. Унинг кўзи 3,3 метр бўлиб, ичининг кенлиги 5,4 метр. Бу катта чойнакнинг улкан тарелкаси ва дастали пиеласи ҳам бор.

Голландияда энг узун поезд қатнайди. Поездининг узунлиги 1601 метр бўлиб, у тепловоз ва 60 вагондан иборатдир. У 111 километрлик масофани 2 соатда босиб ўтади.

Эронлик қадимшунослар қидирув вақтида энг қадимги севги мактубини топишди. Маълум бўлишича, эрамиздан 2200 йил аввал бир йигит ўз машуқасига севгисини шу мактуб орқали баён этган. Лекин уни қиз ўқигани ё ўқимагани номаълум. Чунки мактуб 16 килограмм келадиган тошга ўйиб ёзилган-да.

Динноза ФИСОВА тайёрлади.

Сайёрамиздаги энг кен кўча Бразилия пойтахти Рио-де-Жанейро шаҳридадир. Бу кўчанинг эни 250 метрга тенг.

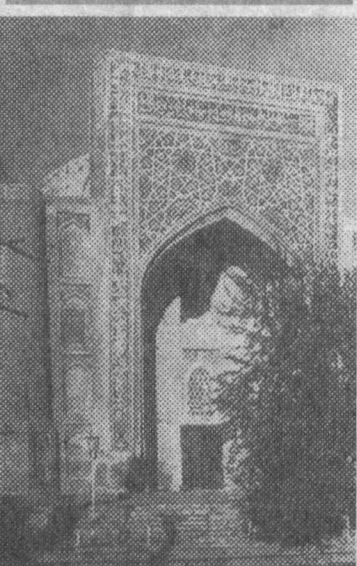
АҚШ мутахассислари 1985 йилда йиғишган автомобиль жаҳонда эни узун машинадир. Унинг узунлиги 10 метру 49 сантиметрни ташкил этади.

Эронлик қадимшунослар қидирув вақтида энг қадимги севги мактубини топишди. Маълум бўлишича, эрамиздан 2200 йил аввал бир йигит ўз машуқасига севгисини шу мактуб орқали баён этган. Лекин уни қиз ўқигани ё ўқимагани номаълум. Чунки мактуб 16 килограмм келадиган тошга ўйиб ёзилган-да.

Динноза ФИСОВА тайёрлади.

Ер юзидa Бухоронинг таърифини эшитмаган, уни билмаган, уни умрида бирор марта ўз кўзи билан кўришни орзу қилмаган маърифатли одам йўқ десак асло хато бўлмас.

Ислом КАРИМОВ.

Бухоро — 2500

Етмишинчи йилларда Тбилис ҳақида бир қўшиқ янграган:

«Дунёда шаҳарлар кўп, Аммо Тбилис битта...» Мазмун-эътибори жиҳатдан бу қўшиқ замирида не маъно ётганига қўйилган катори ўзимиз ҳам унча эҳмиёт бермаганимиз. Гуржи ўз пойтахтини мактаса мактабиди, деб қараганимиз. Бундай дейишимизга сабаб, гузал Тошкентимиз ҳақида ҳам қўшиқ бор эди: «Тошкент, Тошкент, Шарқнинг юлдузи».

Бу ёғидаги сатрларда Тошкентнинг дўстлик шаҳри, қардошлик шаҳри, Шарқ дарвозаси эканлиги кўрсатилган. Биз ана шунга қувонардик. Диллимиздан гуржилар ҳўп мактанчоқ халқда, деган фикр онда-сонда ўтган бўлса ўтгандир. Нима эмиш, Тбилис дунёда битта эмиш. Қаранг-а, мактанчоқликми! Бу дунёда яқинда ягона шаҳар Маскөл эмасмики! Ахир ундан эртаю кеч биз томонларга «нур» тарқалиб турмасиди? Чунки ана шу дарахт билан ўстандик. Сўягимиз шу руҳ билан қотганди.

Мен атай гапни Тошкентдан, Тбилисидан бошладим. Аслида ваъда бўйича сўзни Бухорои Шарифдан бошлашим керак эди. Чунки бу қўшлуғ шаҳарнинг 2500 йиллик тўйи арафасида менга сўз берилган. Кўп ўйладим. Бухородан чиққан бир қалам-каш сифатида нимадир дейишим керак. Хўш, ўша нима-нинг ўзи нима?

Қадимшунослар бир нима-ни билиши мумкин. Ўзгачи-чи? Оддий фуқаро-чи? Биз яшаб турган Тошкентимизни биламизми? Бухоро-ку ундан қадимроқ. Ўйлаб қарасам, аксариятимиз шаҳарлар ҳақидаги қўшиқларни билар эканмиз. Шу жумладан ўзим ҳам. Қўшиқни баҳона қилиб, уни рўқач қилиб қороз қоралаётганим ҳам ана шундан.

Бизнинг авлодга кўп нарсани билмаслик насиб этди. Туғилиб ўсган маҳалламизни қўяверинг: насли насаб — шажара деган гап борлигини кейин-кейин эшитдик. Мен ўзим, ҳамшаҳарларимни кўздан тутапман. Бутун бошли Бухоро тарихини билишни қўяверинг. Ким бизга уни

ўқитди. Билганим, кўрганим Арқ, Регистон, Минораи Калон. Яна қатор мактуби мадрасалар, унинг ички олами қандай бўлган. Бу биз учун сир. Ташки олами эса — мусулмон ғишлардан қурилган тарихий обидлар.

Бизни ана шундай яшашга ўргатишган. Билмаганим яхшироқ. Билганим — биз томонларда...

Мустақиллик шамоли хонадонларимизга, энг аввал қалбимизга кириб келган, қорачимизни оламдан бекитиб келган пардалар бирдан кўтарилди. Атрофга, ўзимизга бошқача қарай бошладик. Гуржининг мактагани — бу биз тасаввур қилган мактанчоқлик эмас экан-ку. Унинг

тағида гурур, мағрурлик ётар экан. Демак, гуржи учун Тбилис битта экан; миллат ҳам, Ватан ҳам, тил ҳам битта. Ана энди тилимиз бурроланди. Тарихимиз, гуруримиз, шаҳримиз, ҳавасимиз ҳақида бемаъл гапирадиган бўлдик. Уша йиллар бор-йўғи гуржиларга ҳавасимизни келтирган нараса уларнинг «Динамо» футбол командаси эди. Команданинг бош мураббийсидан тортиб то ўйинчиларигача гуржи йигитлари эди. Ўзимизнинг «Пахтакор» билан таққослаб куйиниб кетардик. Нега бизда аҳвол бошқача деб...

Аҳволнинг бошқача экани ана энди бўйи-баста билан намоён бўла бошлади. Ахир бугун биз ўз қадимий шаҳарларимизни, буюк, донишманд бобоқалонларимизни танимасак, қачон таниймиз! Мустақилликнинг бош мақсади ана шу эмасми!..

Миллат, тил битта бўлган, унинг ҳар бир шаҳари битта. Мустақиллик дарвозалари мана еттинчи йилдики, дунё йўлларига ланг очилди. Ўзини таниши, ўзлигини танитиш бошланди. То кечаги кунгача Бухорои Шарифни дунё, айниқса, Фарб танирмиди?!

Танигани ҳам мумкин. Аммо қай тарзда? Турли-туман расомларнинг бўёқли расмлариди. Аммо мусулмон Шарқи уни минг йиллардан бери танийди. Унга интилади. Унга қадим қўйган ярим ҳожи бўлади, дейишади. Шундай улуг шаҳарни танитиш шартми. Очқирғи, танитишга қўйишдими? Эски тузумда Бухоро деган шаҳар қамдан-кам тилга олинарди. У томон интилувчилар ҳам бор-йўғи чет эллик сайёҳлар бўларди. Сайёҳ деганимиз ҳам ёз ойлари кўпаяр, ярим яланғок бўлиб Бухоро кўчаларини кезар, гоҳ Минораи Калон, гоҳ Арқ, гоҳ Лабиҳовуз бўйича эсдалик учун сувратта тушар, баъзилари қадимий ёдгорликларни расмга туширар, қора кўзойнақ тақанлар маҳаллий аҳолига анграйиб қарар, аксинча, биз ҳам сайёҳларга ёввойи қараш қилар эдик.

Негаки, уларга кўрсатилаётган ҳурмат, илтифот қучли эди. Борди-ю сайёҳлар Лабиҳовуз атрофида дам олиш учун қўнадиغان бўлса, биз каби анграйиб юрганларга «қоч-қоч» бошлар, «Йўл бер, нари тур» дегувчилар кўп бўлар, изро-чи, уларнинг қўлларига сув қуювчи, жамадонини кўтарувчилар бисёр бўларди. Ушанда биров айтмасди-ки: «Хўй, ҳамшаҳарлар, кўзларингизни очинглар, муқаддас Бухорони бу «томошабинлар» оёқ ости қилапти. Дуч келган мактуб мадрасалар бурчагига бўлар тил турганича истаган ишини қилапти. Девоқлардаги нақшу нигор парчинларни кўчириб, эсдалик учун олиб кетаяпти. Кўзларингизни очсаларингчи...»

Ахир Бухорои Шариф бедарвоза эмас-ку. Унинг эгалари бир кўни қайтиб келади. Балки улар ҳали отасининг пуштида ётгандир.

Биларимиз, бу кўчалардан буюк Абу Али ибн Сино, Абдулла Рудакий ўтганини. Имом Бухорий, Юсуф Ҳамадоний, Абдуҳалиқ Фихруддин, Хожа Али Ромитоний, Бобои Самосий, Баҳоруддин Нақшбанд, Хожа Исмаил каби дину ислом байроқдорларининг бу кўчаларда нафаси қолганини. Бу номларни кеча эшитдим. Мана энди танилган. Менинг танишим нима. Бутун дунё уларнинг ҳоҳишларини зиярат қилган келмоқда. Боболаримиз деган бир сўз, бир фахр тилимиздан тушмай қолди.

Мени барибир бир нараса ҳайратга солади. Лабиҳовуз, Нодир Девонбеги мадрасаси, Минораи Калон, Мир Араб мадрасаси, Маъити Калон, Қўш мадраса, Исмоми Сомоний мақбараси, боринг-ки, Бухородаги ҳозиргача сақланиб қолган осори-атикаларни аниқ подшоҳлар, ё маълум шахслар қўрган. Подшоҳликнинг тахти — Арқ маълум маънода сақланиб қолган. Ўз ҳисобига мактуби мадраса қурдириб, мактаб яратган боболаримиз ўй-жойларига ҳам эътибор берганими? Улар яшаган хонадонлари нега сақланиб қолмаган? Улар ёдгорлик яратиш учун бу дунёга келишганими? Бир нараса аниқки, азал-азалдан донишмандлар, азиз авлиёлар Шайхлар қадрланган. Подшоҳдир, фуқародир пир даражасига етганларни улуғлаган. Уларнинг хоқожойлари устига қатта ҳашамлар қурдирган. Қадимги бойлар ҳам бу савоб ишлардан четда қолмаган.

Мана бу ривоят кейинги пайтда тез-тез такрорланмоқда. Бу ҳам айтганимга бир мисол.

Уша Лабиҳовуз, Нодир Девонбеги мадрасасини қурдирган қози Нодир Девонбеги кўналдан бир кўни гузал хотинларга халқа олиб келади. Девонбеги бефарзанд ўтаётгани

нинг икки минг беш юз йиллигини ўтказганиди. Гуржию арман мактанди. Бириндоқ, бири бундоқ. Не бўлганда, биз бу томошаларни босиқлик, чидам билан кузатдик. Тилимизда охири бахайр бўлсин, деган ибора бор. Охири бахайр бўлди.

Мана энди мактаниш (агар шу мактанишга кирса) биз ўзбекларга насиб этди. Навбат қадимий шаҳарларимиз Хива, Бухорога келди. Иккала шаҳар кетма-кет ўзининг 2500 йиллигини катта тантана қилади.

Мен-ку Бухорони мана энди танилган. Йўқса, бололигимиз Лабиҳовуз бўларди, Регистон майдонида, Минораи Калонга туташ тор кўчаларда ўтган.

Ҳа, айтмоқчи, мен фақат бу ерларда сайёҳларни эмас, устозларим Гафур Ғулом, Ойбек, Зулфия опа, яна неча зотларни кўрганман. Яна билганим Мир-Араб мадрасасида устоз Садриддин Айний бир фурсат ўқиган.

Бухоронинг жин кўчалари шунча қоронғимиди? Биз ўқиган китобларда бу кўчалар ҳақида заррача ёруғлик қуринмасди. Гўё ҳаммаёқ қоп-қоронғи. Одамлари бадхал, жаллод. Мана шулар онгимизга китоблар, дарсликлар, кинофильмлар орқали шунчалик сингдирилган эдикки...

Қадимий Шарқ алломалари бу кўчалар гардини кўзига суртган, суртишни тасаввур ҳам қилолмасдик.

Биларимиз, бу кўчалардан буюк Абу Али ибн Сино, Абдулла Рудакий ўтганини. Имом Бухорий, Юсуф Ҳамадоний, Абдуҳалиқ Фихруддин, Хожа Али Ромитоний, Бобои Самосий, Баҳоруддин Нақшбанд, Хожа Исмаил каби дину ислом байроқдорларининг бу кўчаларда нафаси қолганини. Бу номларни кеча эшитдим. Мана энди танилган. Менинг танишим нима. Бутун дунё уларнинг ҳоҳишларини зиярат қилган келмоқда. Боболаримиз деган бир сўз, бир фахр тилимиздан тушмай қолди.

Мени барибир бир нараса ҳайратга солади. Лабиҳовуз, Нодир Девонбеги мадрасаси, Минораи Калон, Мир Араб мадрасаси, Маъити Калон, Қўш мадраса, Исмоми Сомоний мақбараси, боринг-ки, Бухородаги ҳозиргача сақланиб қолган осори-атикаларни аниқ подшоҳлар, ё маълум шахслар қўрган. Подшоҳликнинг тахти — Арқ маълум маънода сақланиб қолган. Ўз ҳисобига мактуби мадраса қурдириб, мактаб яратган боболаримиз ўй-жойларига ҳам эътибор берганими? Улар яшаган хонадонлари нега сақланиб қолмаган? Улар ёдгорлик яратиш учун бу дунёга келишганими? Бир нараса аниқки, азал-азалдан донишмандлар, азиз авлиёлар Шайхлар қадрланган. Подшоҳдир, фуқародир пир даражасига етганларни улуғлаган. Уларнинг хоқожойлари устига қатта ҳашамлар қурдирган. Қадимги бойлар ҳам бу савоб ишлардан четда қолмаган.

Мана бу ривоят кейинги пайтда тез-тез такрорланмоқда. Бу ҳам айтганимга бир мисол.

Уша Лабиҳовуз, Нодир Девонбеги мадрасасини қурдирган қози Нодир Девонбеги кўналдан бир кўни гузал хотинларга халқа олиб келади. Девонбеги бефарзанд ўтаётгани

рак, барглари сарғайиб тағига тўкиляпти. Бу биз учун оддий манзара. Аммо ҳуфиялар расм орқали — бу ерда катта олтин қони бор деган фикрни кимгадир етказаяпти.

Бугун алам билан бу гапларни айтаяпмиз. Кеча олам ўзга эди. Тобелик занжири Бухорои Шарифни ўраб олганди. Гарчанд Шарқ Бухорони танисада Фарб дегани танимасди.

Гапни Тошкентдан бошлашимга асос — пойтахтимиз бундан ўн йилларча олдин ўзининг икки минг йиллигини ўтказди. Адашмасам ундан сал кейинроқ Ереван ўзининг икки минг етти юз йиллигини нишонлади: арман ёзувчиси (ҳозир исми эсимда йўқ) мактани бундай деганди.

— Ереваннинг тўйига бутун дунё арманлари ёрдам берди. Шаҳарга олиб кирувчи ўн иккита йўл барпо этилди. Ҳа, дарвоқе, Сизлар ҳам Тошкентнинг юбилейини ўтказганинглар-а.

— Ўтказдик, — дедим. Бошқа индамадим. Ундай мактанишга исбот-далилларим йўқ эди. Фақат Тошкент эмас, Самарқанд ҳақида ҳам унчалик тўқилганиб гапиролмасдим. Ҳолбуки, Самарқанд ҳам ўзи-

нинг икки минг беш юз йиллигини ўтказганиди. Гуржию арман мактанди. Бириндоқ, бири бундоқ. Не бўлганда, биз бу томошаларни босиқлик, чидам билан кузатдик. Тилимизда охири бахайр бўлсин, деган ибора бор. Охири бахайр бўлди.

Мана энди мактаниш (агар шу мактанишга кирса) биз ўзбекларга насиб этди. Навбат қадимий шаҳарларимиз Хива, Бухорога келди. Иккала шаҳар кетма-кет ўзининг 2500 йиллигини катта тантана қилади.

Мен-ку Бухорони мана энди танилган. Йўқса, бололигимиз Лабиҳовуз бўларди, Регистон майдонида, Минораи Калонга туташ тор кўчаларда ўтган.

Ҳа, айтмоқчи, мен фақат бу ерларда сайёҳларни эмас, устозларим Гафур Ғулом, Ойбек, Зулфия опа, яна неча зотларни кўрганман. Яна билганим Мир-Араб мадрасасида устоз Садриддин Айний бир фурсат ўқиган.

Бухоронинг жин кўчалари шунча қоронғимиди? Биз ўқиган китобларда бу кўчалар ҳақида заррача ёруғлик қуринмасди. Гўё ҳаммаёқ қоп-қоронғи. Одамлари бадхал, жаллод. Мана шулар онгимизга китоблар, дарсликлар, кинофильмлар орқали шунчалик сингдирилган эдикки...

Қадимий Шарқ алломалари бу кўчалар гардини кўзига суртган, суртишни тасаввур ҳам қилолмасдик.

Биларимиз, бу кўчалардан буюк Абу Али ибн Сино, Абдулла Рудакий ўтганини. Имом Бухорий, Юсуф Ҳамадоний, Абдуҳалиқ Фихруддин, Хожа Али Ромитоний, Бобои Самосий, Баҳоруддин Нақшбанд, Хожа Исмаил каби дину ислом байроқдорларининг бу кўчаларда нафаси қолганини. Бу номларни кеча эшитдим. Мана энди танилган. Менинг танишим нима. Бутун дунё уларнинг ҳоҳишларини зиярат қилган келмоқда. Боболаримиз деган бир сўз, бир фахр тилимиздан тушмай қолди.

Мени барибир бир нараса ҳайратга солади. Лабиҳовуз, Нодир Девонбеги мадрасаси, Минораи Калон, Мир Араб мадрасаси, Маъити Калон, Қўш мадраса, Исмоми Сомоний мақбараси, боринг-ки, Бухородаги ҳозиргача сақланиб қолган осори-атикаларни аниқ подшоҳлар, ё маълум шахслар қўрган. Подшоҳликнинг тахти — Арқ маълум маънода сақланиб қолган. Ўз ҳисобига мактуби мадраса қурдириб, мактаб яратган боболаримиз ўй-жойларига ҳам эътибор берганими? Улар яшаган хонадонлари нега сақланиб қолмаган? Улар ёдгорлик яратиш учун бу дунёга келишганими? Бир нараса аниқки, азал-азалдан донишмандлар, азиз авлиёлар Шайхлар қадрланган. Подшоҳдир, фуқародир пир даражасига етганларни улуғлаган. Уларнинг хоқожойлари устига қатта ҳашамлар қурдирган. Қадимги бойлар ҳам бу савоб ишлардан четда қолмаган.

Мана бу ривоят кейинги пайтда тез-тез такрорланмоқда. Бу ҳам айтганимга бир мисол.

Уша Лабиҳовуз, Нодир Девонбеги мадрасасини қурдирган қози Нодир Девонбеги кўналдан бир кўни гузал хотинларга халқа олиб келади. Девонбеги бефарзанд ўтаётгани

нинг икки минг беш юз йиллигини ўтказганиди. Гуржию арман мактанди. Бириндоқ, бири бундоқ. Не бўлганда, биз бу томошаларни босиқлик, чидам билан кузатдик. Тилимизда охири бахайр бўлсин, деган ибора бор. Охири бахайр бўлди.

Мана энди мактаниш (агар шу мактанишга кирса) биз ўзбекларга насиб этди. Навбат қадимий шаҳарларимиз Хива, Бухорога келди. Иккала шаҳар кетма-кет ўзининг 2500 йиллигини катта тантана қилади.

Мен-ку Бухорони мана энди танилган. Йўқса, бололигимиз Лабиҳовуз бўларди, Регистон майдонида, Минораи Калонга туташ тор кўчаларда ўтган.

Ҳа, айтмоқчи, мен фақат бу ерларда сайёҳларни эмас, устозларим Гафур Ғулом, Ойбек, Зулфия опа, яна неча зотларни кўрганман. Яна билганим Мир-Араб мадрасасида устоз Садриддин Айний бир фурсат ўқиган.

Бухоронинг жин кўчалари шунча қоронғимиди? Биз ўқиган китобларда бу кўчалар ҳақида заррача ёруғлик қуринмасди. Гўё ҳаммаёқ қоп-қоронғи. Одамлари бадхал, жаллод. Мана шулар онгимизга китоблар, дарсликлар, кинофильмлар орқали шунчалик сингдирилган эдикки...

Қадимий Шарқ алломалари бу кўчалар гардини кўзига суртган, суртишни тасаввур ҳам қилолмасдик.

Биларимиз, бу кўчалардан буюк Абу Али ибн Сино, Абдулла Рудакий ўтганини. Имом Бухорий, Юсуф Ҳамадоний, Абдуҳалиқ Фихруддин, Хожа Али Ромитоний, Бобои Самосий, Баҳоруддин Нақшбанд, Хожа Исмаил каби дину ислом байроқдорларининг бу кўчаларда нафаси қолганини. Бу номларни кеча эшитдим. Мана энди танилган. Менинг танишим нима. Бутун дунё уларнинг ҳоҳишларини зиярат қилган келмоқда. Боболаримиз деган бир сўз, бир фахр тилимиздан тушмай қолди.

Мени барибир бир нараса ҳайратга солади. Лабиҳовуз, Нодир Девонбеги мадрасаси, Минораи Калон, Мир Араб мадрасаси, Маъити Калон, Қўш мадраса, Исмоми Сомоний мақбараси, боринг-ки, Бухородаги ҳозиргача сақланиб қолган осори-атикаларни аниқ подшоҳлар, ё маълум шахслар қўрган. Подшоҳликнинг тахти — Арқ маълум маънода сақланиб қолган. Ўз ҳисобига мактуби мадраса қурдириб, мактаб яратган боболаримиз ўй-жойларига ҳам эътибор берганими? Улар яшаган хонадонлари нега сақланиб қолмаган? Улар ёдгорлик яратиш учун бу дунёга келишганими? Бир нараса аниқки, азал-азалдан донишмандлар, азиз авлиёлар Шайхлар қадрланган. Подшоҳдир, фуқародир пир даражасига етганларни улуғлаган. Уларнинг хоқожойлари устига қатта ҳашамлар қурдирган. Қадимги бойлар ҳам бу савоб ишлардан четда қолмаган.

Мана бу ривоят кейинги пайтда тез-тез такрорланмоқда. Бу ҳам айтганимга бир мисол.

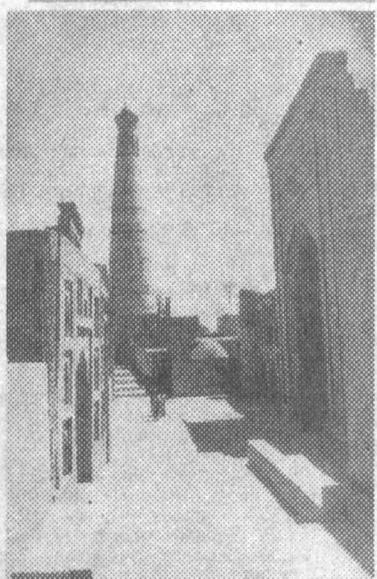
Уша Лабиҳовуз, Нодир Девонбеги мадрасасини қурдирган қози Нодир Девонбеги кўналдан бир кўни гузал хотинларга халқа олиб келади. Девонбеги бефарзанд ўтаётгани

учун хотинининг кўнглини овлаш ниятида совгани олиб келади. Аммо кўнглига қил сиймайдиған хотинига бу тўхфа ёқмайди.

Девонбеги ўзини тўрт ёнга уриб, ахирги ҳалқанинг бир пойини сотиб, бугунгача етиб келган Лабиҳовузни қуради. Уни халқ тилида Ҳовузи ба-

Кўп асрлик тарихига ва бебаҳо маданиятга эга, қанчадан-қанча буюк зотларга таълим-тарбия берган Хива шаҳри бутун дунёга маълум ва машҳур табаррук маскандир.

Ислом КАРИМОВ.

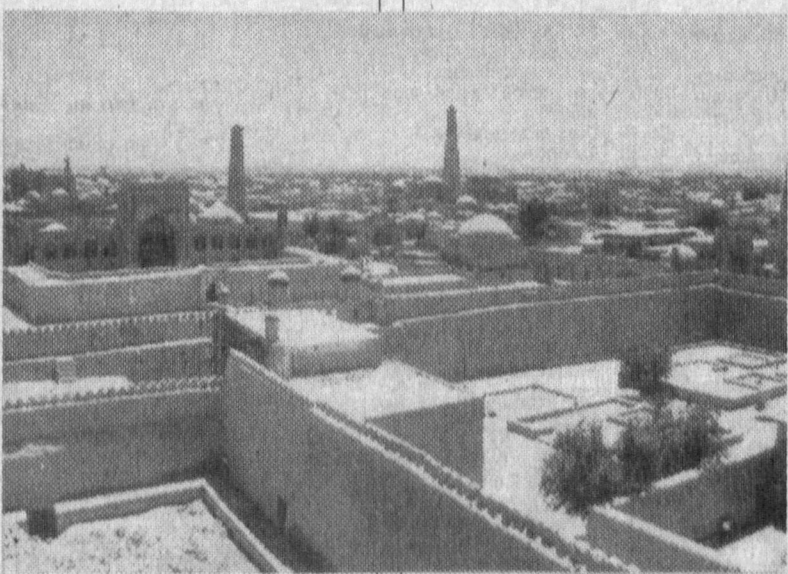
Хива — 2500

Парижда Бухоро ва Хиванинг 2500 йиллигига бағишланган тантаналар бўлганда «Буюк ипак йўли» театрлаштирилган томошани французлар зўр ҳаяжон билан кутиб олишди. Ҳатто улардан бир нечтаси томоша тугагандан кейин сахнага чиқиб, артистларини ураб олишди. «Хива шунча гўзалми?» деб сўрашди кўзлари ёниб. «Ҳа, гўзал», дейишди. «Париждан ҳамми?», «Ҳа, Париждан ҳам» дейишди ҳамюртларимиз. Ана хайрат! Ана муҳаббат! Парижга босилган йўл жуда олис эди. Беруний бобомизнинг ёзувларига қараганда илк ўтов, илк кўналга Хоразм тупроғига эраминдан аввалги 1292 йилда, яъни 3285 йил аввал тикланган экан. Хиванинг ноёб меъморий ёдгорлиги Ичан қалъа ЮНЕСКОнинг тасаруфига ўтиб ҳақон маданий мероси рўйбасига эса 1990 йилда эришди!

... Олис йўللاردан карвон келади. Ҳорин, кимлардан-дир ризо, кимлардандир нори-зо карвон келади.

... Сом ибн Нух (Оллоҳ раҳматига олсин) қабиласини бепоён кўмликлардан олиб ўтар эди. Одамлар чарчаган, чанчаган, лекин барча Сомга ишонади. У одамларни тақдир исканжасига ташлаб қўймаслигига ишонадилар. Чўлдан ўтиш бир нав, аммо қайтишчи?

Чўл узра тун лардасини ёя бошлади. Карвон оҳиста тўхтади. Борини тамадди қилди. Бир-икки қултумдан сув ичди. Барча оғир уйкуга кетди. Фақат Сом ибн Нух бедор: «Қаёққа борамиз, қаёндан қайтамиз?». Уйкусида ҳам шу тавишда бўлди. Қараса бир тўда отликлар келаятир. Қўллариди машъала. «Ё тангирим, — пичирлади Сом, — бу қандай кароматинг бўлди?». Аскарлар худди Сом бош қўйган ерга келиб гойиб бўлишди. Ерга кириб кетишдимми, осмонга учиб кетишдимми, но-

маълум. Сом чўчиб кўзини очди. Шукроналар қилиб, худди ўша ерга қозик қокди. Қайтар чоғида эса қозик ўрнида қудук қавлади. Кавлайверди, кавлайверди, ана ниҳоят сув кўринди. Қудук тўлиб-тошди. Сом кўзларида ёш билан сувдан ичди.

— Ҳей ваҳ! — дея хайқирди у. — Ҳей ваҳ, қанчалар лаззатли.

Қабила қудуқни кум кўмасин дея атрофини саксовул билан ўради. Йиллар ўтди, қудук атрофи обод бўла-

верди. Сувни ер қайта шимиб кетмаслиги учун созоқ ва сўзондан яхшилаб ўриб, девор қилиб чиқдилар. Тош билан мустаҳкамладилар. Айтишларича қудуқнинг тубида созоқ ва сўзон ўримлари ҳозир ҳам бор экан. Айтишларича ҳозир ҳам қудуққа қараб «ҳей ваҳ» деб қичқирсангиз, унда бир юлдуз аксланар экан. Бу Сом ҳазратларининг чеҳраси дейишди.

... Карвоннинг илк одами Хива шаҳрининг тамал тошини қўйган Сом ибн Нухдир.

... Олис йўллاردан карвон келади...

Қаерда намлик бўлса, ўша ерда ҳаммаёқ обод бўлади. Чаманга бурканади. Хива сўзининг биринчи бўғинидаги «хи» нимани англатади? Эй, қўйсангчи, деясизми? Қадим хоразмча ва форсийда бу намлик дегани. Хива сув ёқасидаги шаҳар демакдир. Беруний ҳазрат ёзадики, Хива дарё бўйида эмас, кумларда

Лекин, жаноблар, минораи Калон билан Исломуҳжа минорасини сизлар кўпроқ кўрсангиз керак!

Калта минор эса Муҳаммад Аминхон ўлгандан кейин тўхтатиб қўйилган эди. Эл орасидаги афсонага кўра эса уни қурган меъмор хон қизини севиб қўлибди. Қизнинг устага кўнгил бергани, уста билан учрашганидан оғох бўлган хон қизини баланд бир қўшқақамабди, устани ўлимга буюрибди. Уста туни билан ўзига қанот ясаб сахарда Зухро юлдузи сари учиб кетган экан. Шу-шу минора чала қолган экан. Лекин у чалалигида ҳам ниҳоятда фусункор.

Богчаҳовузнинг ҳам ўзига хос тарихи бор экан. Абулғо-зихон кўп жабр-жафоларни бошидан кечириб (акалари Хабаб Султон ва Элборсултон ҳужумидан кейин Урганчдан Хивага қочади. Хивада акаларига қарши юриш қилиб, енгилди. Тошкентга ке-

моқ истагидилар. — Ул зотнинг ажиб машқлари бор. Феруз номида газаллар битадилар, — деди Баёний.

Алломалар орасида шов-шувлар кучайди. Ҳазратнавис шоҳ от ўйнатиб етиб келди. Даврага қўшилди. Торлар янг-

ради. Дилбар қўшиқлар садо берди. Ҳофизнинг ширали овози барчани мафтун этди.

... Олис йўллاردан карвон келади.

Бола қудуққа қаради.
— Нимани кўраясан?
— Сув, сув кўринди, бова...
— Яхшилаб қара...
Бола яна қудуққа энгашди,
— Юлдуз, юлдузларни қа-

ранг...
— Яхшилаб қара, ўғлон...
Бола яна қудуққа тикилди.

ОСМОНДАН ТУШГАН ЮЛДУЗ

(Эссе)

барпо этилган, қудуқ яқинида бўлган. Лекин ўжар, асов Амударё ўзанини ўзгартирганидан сўнг, Хива яқинидан оқа бошлаган. Хоразм ва Жўржонга мангу ҳаёт бахш этган.

Дарё ва кум. Бири тошса, Хива ахлини кўмликлар сақлайди. Бирида жазирама авжга чиқса, дарё ховучида онадек сув тутган.

... Карвоннинг яна бир аъзоси Абу Райҳон Берунийдир.

... Олис йўллاردан карвон келади...

Хивани кўриб унга маҳлиё бўлмаган одам бормикми? Дунёнинг етти мўъжизаси бор дейишди. Миср эҳромлари, Эрам — Семирамида богларини, Родосдаги Зевс ибодатхонаси, афсонавий Тожмаҳал, инкларнинг Кўёш эҳроми... Хива ҳам шулар жумласидан. Мабоодо етти ҳисоби етмаса Хива инсониятнинг биринчи мўъжизаси дегим келади.

Ичан қалъада 54 та ёдгорлик бор. Уларнинг ёшини сўрайсизми? Жума масжиди минг йиллик тарихга эга. Қалъа деворининг баландлиги 12 метр. Қалинлиги 4 метр, узунлиги 6400 метр бўлган экан. Ҳўш, бу мўъжиза эмасми? Арабхон, Шерғозихон мадрасалари-чи?! Уларнинг бизга маълум, номаълум бўлган меъморлар тиклаган.

... Карвоннинг иззатли йўловчилари бўлиб меъморлар, усталар келишмоқда.

... Олис йўллاردан карвон келади..... Исломуҳжа мино-

лади. Хивага юртини соғиниб, қайтган, акалари томонидан ҳайбсга ташланади. Қочиб, Оролбўйига келади. Аввал Кўнғирот, кейин Хивани эгаллайди. Хон бўлган бирталай мадрасалар қурдиради, каналлар қаздиради. Янги Урганчга пойдевор қуради. Буюк тарихчи ва шоир Муниснинг ёзишича, «У киши инсофли ва диёнатли хон эдилар. 60 ёшга етганларида татдан воз кечиб, ўғиллари Анушахонга бердилар. Анушахон ҳам отаси сингари қурилишга эътибор берди. У қурдирган ҳаммомни эсланг. Бир донатгина шам билан исган экан. Ё тавба, қандай уста уни бунёд этди экан? Билсангиз Хивада 14 та катта ҳовуз, ўнлаб кичкина ҳовузлар бўлган. Улар Қизилқум ўртасидаги Хива ҳароратини бир маромда сақлаган. Уларнинг энг каттаси Богчаҳовуз бўлган. Ховузини Анушахон қавлатган. Унинг атрофи бог бўлгани учун Богча ҳовуз аталган. Ҳозир ҳовуз таъмирланиб, ажойиб латофат кашф этган.

... Карвоннинг азиз йўловчилари орасида ота-боболаримиз, инсофли юрт эгалари, қўли гул меъморларимиз бор.

... Олис йўллاردан карвон келади...

— Нечук сафарга бел боғладингиз, жоруллоҳ? — сўради беруний.

— Бормоғим шартдир, Хиванинг тўйи ахир, тақсирим. — Замаҳшарий ўзини чўккан туя устига олди. — Ўзларичи?

— Сизга йўлдошмиз, — деди ибн Сино ҳам. — Хали йўлдан қўшилидиган алломаи замоналар бисёрдир. Табиб тўғри айтган экан. Сал юрмаёқ ал-Хоразмий ҳам сафга қўшилди. Бири-бирига устоз, бири-бирига шогирд алломалар гурунгига монанд туялар аста одимлади.

— Ҳамадоний ҳазрат бормилар? — сўради шайх Нажмиддин Кубро.

— Шу ердаман, ҳазратим.

— Овоз берди Юсуф ҳазратлари... Нечук қўлга найзалар олибсиз?

— Майдони ҳарбдан қоялман. — Кубро кўллари кўксига қовуштирди. — Ёғий кўп озор берди Хивомизга. — Хиванинг бошига кўп босқинлар тушган мавлоно. — Мунис ўйчан тарихни варақлади. — Ўтган юз йилликда Хива ба-тамом вайрон қилинган. Улар бир мағзил юрганларида ажойиб мусиқа янгради. Но-горалар тарақлаб, болобомлар унга жўр бўлди.

— Хончқар, — деди Ога-хий. — Муҳаммад Раҳимхон ҳазратлари карвонга қўшил-

... Алломалар карвоннинг энг улуг йўловчилари бўлишди.

... Олис йўллاردан карвон келади...

Хива сафари чоғида Оллоберган Пўлат ўғли мени Паҳлавон Маҳмуд макбараси томон бошлади. Унинг мармар

ХИВА

Бугун қалблар очик дастурхон,
Бугун келди таъзимга осмон.
Бугун Хива кутади меҳмон,
Юр, Хивага юргил, журажон.

Икки ярим аср ёши бор,
Хар бири тўтиб тоши бор.
Бодияда нону оши бор,
Юр, Хивага юргил, журажон.

Сув тутди Амударё наҳри,
Кутлуг ота-боболар шаҳри,
Кўчасини кез, очилур баҳринг,
Юр, Хивага юргил, журажон.

Таъзимдадир бугун меъморлар,
Қорақошли гўзал дилдорлар,
Пойқадамнинг кутар минорлар,
Юр, Хивага юргил, журажон.

Она шаҳрим, тўй кутлуг дегил,
Дилим шаънга лик тўлик дегил.
Сендан шаҳар йўқ улуг дегил,
Юр, Хивага юргил, журажон.

Юр журажон, катта тўй бугун,
Ўзга ишни, жўра, қўй бугун.
Жамолига боқиб тўй бугун,
Юр, Хивага юргил, журажон.

Тарихларинг даво бўлгуси,
Ҳасад юзи қаро бўлгуси,
Хар қадамнинг наво бўлгуси,
Юр, Хивага юргил, журажон.

Она шаҳрим, тўй кутлуг дегил,
Дилим шаънга лик тўлик дегил.
Сендан шаҳар йўқ улуг дегил,
Юр, Хивага юргил, журажон.

Юр журажон, катта тўй бугун,
Ўзга ишни, жўра, қўй бугун.
Жамолига боқиб тўй бугун,
Юр, Хивага юргил, журажон.

Тарихларинг даво бўлгуси,
Ҳасад юзи қаро бўлгуси,
Хар қадамнинг наво бўлгуси,
Юр, Хивага юргил, журажон.

Она шаҳрим, тўй кутлуг дегил,
Дилим шаънга лик тўлик дегил.
Сендан шаҳар йўқ улуг дегил,
Юр, Хивага юргил, журажон.

Юр журажон, катта тўй бугун,
Ўзга ишни, жўра, қўй бугун.
Жамолига боқиб тўй бугун,
Юр, Хивага юргил, журажон.

Тарихларинг даво бўлгуси,
Ҳасад юзи қаро бўлгуси,
Хар қадамнинг наво бўлгуси,
Юр, Хивага юргил, журажон.

Она шаҳрим, тўй кутлуг дегил,
Дилим шаънга лик тўлик дегил.
Сендан шаҳар йўқ улуг дегил,
Юр, Хивага юргил, журажон.

Юр журажон, катта тўй бугун,
Ўзга ишни, жўра, қўй бугун.
Жамолига боқиб тўй бугун,
Юр, Хивага юргил, журажон.

Тарихларинг даво бўлгуси,
Ҳасад юзи қаро бўлгуси,
Хар қадамнинг наво бўлгуси,
Юр, Хивага юргил, журажон.

Она шаҳрим, тўй кутлуг дегил,
Дилим шаънга лик тўлик дегил.
Сендан шаҳар йўқ улуг дегил,
Юр, Хивага юргил, журажон.

Юр журажон, катта тўй бугун,
Ўзга ишни, жўра, қўй бугун.
Жамолига боқиб тўй бугун,
Юр, Хивага юргил, журажон.

Тарихларинг даво бўлгуси,
Ҳасад юзи қаро бўлгуси,
Хар қадамнинг наво бўлгуси,
Юр, Хивага юргил, журажон.

— Бова бир талай одам. Олдинда туями-ей...

— Эҳ, болам-а карвон яқинлаб қўлибдику. Югур, йўлга чоп, йўлга.

... Ёқут Хамавий ёзади: «Дунёдаги ҳеч бир ўлкада Хоразмдагидек ахлоқи яхшироқ, олиханобрқ ва мусофирпарварроқ элни кўрмадим». Ибн Арабшоҳ эса лутф қилди: «Хоразмликлар ҳам латофатда Самарқанд аҳли каби бўлиб, мусиқа ва ашулада гоёта джоас маҳорат қозонганлар. Бу борада улардан барча халойиқ хосу авом иштирок этади». Африканинг Чад республикасида яшовчи, «Буюк ипак йўли» халқаро экспедицияси аъзоси бўлган олим Ҳусайн Умар Утман: «Хиванинг ўзгача, бетакрор обидалари ҳақида кўплаб эшитганман, ўқиганман. Ўқиш, эшитиш бошқа экан. Қўҳна Хивага келиб кўрдимки, бу обидалар нақадар ноёб, инсон ақл-заковати билан вуҷудга келганига иймон келтирдим» деб тан беради. Афғонистонлик олим Шермуҳаммад Холорнинг эътирофи эса қалбингизга туғён солади: «... Хива, Бухоро, Самарқанд сингари шаҳарлар биз учун Маккаи Мукаррамадек азиз».

Бу каби сўзларни Хивага ташириб буюрган ҳар бир киши айтиди. Ҳар тилда, турли миллат кишилари айтса ҳам мазмунни битта: хайрат. Хайратни эса таржима қилиб бўладими?

Икки ярим асрлик йўлдан бизга сари йилларнинг, йўлларнинг орзу-илмларини ортиб улуг карвон келди. Бу карвоннинг боши кутлуг тарих! Мезбони эса музаффар байроғи ҳилпираб турган озод юртимизнинг бир гултожи Хоразм, бир ўлмас чўли Хива!

Олам бугун Хивага нигоҳ қадаган. Чирой очган Ичан қалъа, Дишан қалъа яна хайратга макон. Бугун тўрт улуг дарвоза ланг очилган. Мархабо азизлар!

... Карвон яқин келиб қолди чоғи, қўнғироқ овози элас-элас қулоқларга чалинди.

— Бова, — деди бола, — илдамланг!

— Сен ёшсан, ёш Хивасан. Югур, ўз тарихингни, ота-боболарингнинг муқаддас руҳини кутиб ол.

Карвон кўнғироқлари тобора баландроқ жаранглади.

— Осмондан тушган нурафшон юлдуз — Хиванинг 2500 йиллик тўйи муборақ бўлсин! Дунё талпинида сенга бугун Хоразм. Сенга талпинамиз бугун Хива! Қалб туғғиним билан ёзган сатрларим ва «Хива» шеъримни сенга тўёна қилдим.

Темур УБАЙДУЛЛО.

Ҳамза номидаги ўзбек Давлат академик драма театрининг бир гуруҳ актёрлари ўзларининг «Чимилдик» спектакли билан Миср Араб Республикасида бўлиб қайтишди. Ўшбу томошанинг муаллифи Эркин Хушвақтов билан сафар таассуротлари ҳақида суҳбатлашдик.

— Эркин ака, «Чимилдик» спектаклининг ўзбекистондаги муваффақиятидан хабаримиз бор. Асарнинг Мисрдаги намойиши ҳақида гапирсангиз.

— Халқимиз ўзининг улғ меросини, урф-одатини, қадриятларини юракдан севади, ҳурмат қилади, қадрайди. «Чимилдик» асарининг муваффақияти ҳам ана шунда. Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги томонидан Миср Араб Респуб-

мо ролини ижро этган Дилбар Икромованинг ҳамда келин — Мадина Мухторова ва келиннинг янгаси Саида Раметоваларнинг истаёдолларига тахсинлар айтишди.

— Эркин ака, сиз асар муаллифи сифатида иштирок этгансиз. У ерда асарга бирорта ўзгартариш киритилдими?

— Мен у ерда фақатгина муаллиф сифатида эмас, балки пьесадаги кўвнинг амакиси ҳамда ёритувчи вакифларини

«ЧИМИЛДИК» МИСРДА КЎРСАТИЛДИ

касига қилинган таклиф асар қадри қимматини янада ошириб юборди. У биргина Ўзбекистонда эмас, мисрликларга ҳам муқаддаслик ҳада этиб қайтди. Муваффақиятга келсак, томошамиз давомида зал тўла одамлар қарсағидан бошимиз осмонга етди. Биз асосан Қоҳира байналмилал тахриба театрларининг фестивалида меҳмон сифатида иштирок этдик. 40 га яқин мамлакатнинг турли жанридаги театр жамоалари иштирокидаги бу фестиваль ҳар биримизда катта таассурот қолдирди. Биз Нил дарёси бўйида жойлашган очик зали «Ал-Ай» театрида 2 кун ўз спектаклимизни намойиш этдик. У ердаги имкониятлар, театр залининг очик усулдари ҳаракатимизни эркин бажаришга ёрдам берди. Айниқса, театр ёнида жойлашган «Султон Айюб» маъити томон қилинган «келин салом» барча мисрликларнинг олқиш-ю хурматига сазовор бўлди. Томошабинлар орасида Ўзбекистоннинг Мисрдаги элчиси Шамсиддин Бобоқонов билан биргаликда яна тўрт мамлакатнинг элчилари, борлиги бизни янада илҳомлан-тирди. Элчимизнинг ёрдами билан спектаклдан олдин унинг мазмун, матни араб ва инглиз тилларида томошабинларга тарқатилди. Шу боис спектаклни мисрликлар мазмундан келиб чиқиб актёрлар маҳорати, сахнадаги миллий безакларга ўзига хос ҳайратомузлик билан томоша қилдилар. Улар, айниқса, Мо-

хам бажардим. Спектаклга келсак, ҳеч қандай ўзгартариш киритмадик. Тўғри, Мисрда томошалар асосан 45—60 дақиқага мўлжалланган бўларкан. Бироқ бизнинг икки соатлик томошамизни ҳам улар мароқ билан томоша қилдилар. Фестивалда иштирок этган Латвия телевидениеси чиқишларимизни ёзиб олди, театримиз ходимлари билан интервьюлар уюштирди. Спектакль ҳақида Миср матбуотида ёритиб турди. Қоҳира университетининг ўқитувчи ва талабалари ҳам иккинчи кун томошаларимизга ташириб буюришди. Буларнинг бари миллий маданиятимиз ва санъатимизнинг ҳақон халқлари томонидан эътироф этилишидир.

— Умуман бу сафар таассуротларингиз қандай?

— Мисрдаги Фиръавн эҳроми олдидаги ярми одам, ярим шер ҳайкали ва эҳром ичидagi Фиръавн тош тобути билан бизни хайратга солди. Қоҳирадаги «Муҳаммад Али» масжидини зиёрат қилдик. Шу лаҳзаларда тасаввуф ҳақида яна бир асар ёзишга ният қилдим.

— Ҳозир қандай асар устида иш олиб бораёсиз?

— «Қаллик ўйини» номи асарим устида иш олиб оряман. Яқинда «Мен ҳам фаршга эмасман» номи телевизия сценарийи ёзиб, ойнаи ҳақон тахририятига тақдим этдим.

Фотима ЖУМАЕВА
суҳбатлашди.

Пойтахтимизнинг «Бекобод» маҳалласида Бахри хола деган аёл яшардилар. Бир асрга яқин умр кўрган бу онахонинг дардга чалинганларини ҳеч ким эслолмайди. Холаи асими таниганимдан бўён биламан. Покизалики хуш кўрадилар. Ишчан, саранжом-сариталикларини ким бўлсин мактарди.

қайнатиб, қосаларга сузардилар. Сўнг оз-оздан сариёғ қўшиб, унга нон тўраб, иссинида ичинчи ўқтирдилар. Сутнинг мазаси шамаларга ўтиб, иштаҳани очади, кишига яхши қайфият беради. Бу ичимликнинг номи ширчой дейилади.

Бахри хола ширчой билан бир неча хасталикни, айниқса, дармони қўриб

ШИРЧОЙ

Бахри хола ҳар гапларининг бирини «Ширчойда гап қўп, у фойдали, умрини узайтиради. Шамаларини ташлаб юборманлар», дердилар. Чой дамлардилару бирор идишда ёки жойда, киши, шамани кўрмасдик, кейин билсак, шамма ҳам таом экан. «Бўни ёйишдан, чойи билан хўллаб юборишдан кўрқманлар, ҳазм бўлмаган овқатларни, эритиб юборади. Ошқозоннинг яллиғланиши ва яра бўлишидан сақлайди, дердилар.

Уйлариди сизгидан тортиб, эчки, қўй, товуқча буюрларди. Бир чеккада сўри, унинг тағида сула бўлиб, катор илинган чамбаракларда сопол қосалар тўла султлар осиглик турарди. Шамаларни ҳам бир идишга авайлаб йиғиб юрарканлар. Наҳорда янги соғилган сизир сутини қозонда пишириб, унга халлиги шамаларини солардилар. Меъериди туз қўшиб

бўлган одамларни даволаганлар. Киши болаликдан ширчой ичишга, шифобахш гиёҳлардан бири ҳисобланган чой шамаларини исроф қилмай, чой билан бирга ичиб юборишга одатланган, турли хил дардга чалинмаслиги ҳақида гапирдилар.

Халқимиз қазандалари гапларига қараганда, чой, чала «чикчи», хомчойлигича қолса, бироз хавфли, юракни халпрқтиради. Шунинг учун чой дамлаганда қадимий урф-одатларимизга амал қилиб, чойнакни қайноқ тутган маъкул. Ширчой учун хом шамани, пишган шамани фарқи йўқ. Сутга аралашиб чой мазаси чиқаради. Айниқса, грузин чой шамаси ширчойлар учун ниҳоятда ёқимлидир. Уни ёйик (айниқса қўқ чой) бағрлари етилиб пишганда мазали таом ўрнини босади.

Маҳмуд АХМЕДОВ.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРAT ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

Азиз ҳамшаҳарларимиз ва
пойтахтимиз меҳмонлари диққатига!

лаҳзали пуллик лотереясида ўз омадигизни
синаб кўринг. Сизни ҳар тўртинчи чиптада
100 сўмдан 100.000 сўмгача пул
ютуқлари кутмоқда!

Энг омадли ишқибозларимизга эса

500.000 ва 1.000.000

сўмлик пул ютуқлари мунтазирдир!

1000 сўмгача бўлган пул ютуқлари лотерея чипталари
сотилаётган жойнинг ўзига тарқатувчилар томонидан тўланади.
5000 сўмлик ва ундан ортиқ пул ютуқларининг олиш
учун эса Ўзбекистон Халқ банкнинг Тошкент шаҳридаги
исталган бўлиналари мурожаат қилишингиз мумкин.

ИШГА МАРҲАМАТ!

Очик турдаги 2-автомобил таъмирлаш заводида куйидаги их-
тисосликлар бўйича юксак малака-
ли мутахассислар доимий ишга

таклиф қилинади:
• Газэлектрпайвандчилар.
• Автоэлектрчилар.
• Токарлар.

МЕХНАТ ЯРМАРКАСИГА МАРҲАМАТ!

Мирзо Улуғбек тумани меҳнат биржаси 23 октябрь соат 9 дан
бўш ўринлар ва иш жойлари ярмаркасини ўтказди.

Манзил: Буюк Ипак йўли, 434. Тошкент трактор заводининг
маданият саройи.

Транспорт: метронинг «М. Горький» бекатидан 101, 1, 24-авто-
буслар, 6, 13-трамвайларнинг «Озёқ-овқатлар дўкони» бекати.

МЕХНАТ ЯРМАРКАСИГА МАРҲАМАТ!

Собир Раҳимов туман бандлик хизмати 24 октябрь соат 9 дан
13.00 гача бўш ўринлар ва иш жойлари ярмаркасини ўтказди.

Биз Сизга иш танлашда ва ишга жойлашишда ёрдам беришга
тайёриймиз.

Ярмарка Б. Зокиров кўчаси «Чорсу» бозорининг савдо-хунарма-
ндчилик растасида ўтказилади.

Метро: 11, 16, 35, 53, 64, 95-автобус, 7, 8, 16-трамвай, 4, 8-
троллейбусларнинг «Чорсу» бекати.

АХОЛИ ДИҚҚАТИГА!

«Тошшаҳарнур» корхонасининг кўчаларни ташқи ёритишга хиз-
мат кўрсатадиган авария хизмати телефонларини билдирамиз:

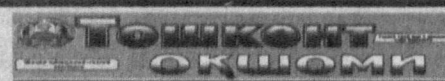
— Марказий диспетчерлик хизмати — 133-19-19.
— 133-35-64
— 43-25-33
— 64-32-92
— 56-65-13
— 91-40-66
— 78-10-01
— 48-63-42
— 96-49-52
— 46-87-03
— 75-65-55
— 78-90-03
— 90-48-96

ПАССАЖИР ВАГОНЛАРИНИ ТАЪМИРЛАШ ВА ХИЗМАТ
КЎРСАТИШ ДИРЕКЦИЯСИ

барча корхоналарга:
— Дастурхон ва сочикларни ижарага беришини;
— Чойшаб, ёстиқ жилди ва ҳоказоларни ювиб беришини маълум
қилади.

Ҳақ тўлаш қелишилган шаклда амалга оширилади.
Манзил: 700025, Тошкент шаҳри, Ҳамза Умаров кўчаси, 8.
Тел: 54-24-38.

Мўлжал: Тошкент аэропорти кўприги тагидаги «КРУИЗ»
қавҳахонаси ёнида. (2-вагон депоси).

Сизнинг рекламаларингизни, хусусий эълонлар ва хусу-
сий бизнес бўйича эълонларни, шунингдек таъзияларни,
таваллуд кунлари, тўйлар, юбилейлар муносабати билан
қўтловларни, никоҳ эълонлари ва шунга ўхшаш эълон-
ларни ўз саҳифаларида ёритади.

Эълонлар шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни соат
9.00 дан 17.30 гача қабул қилинади.

Маълумотлар учун телефон: 133-28-95.

Факс: (3712) 133-29-09.

МАНЗИЛИМИЗ: МАТЕУОТЧИЛАР КЎЧАСИ,
32-УЙ, 2-ҚАВАТ, 204, 208-ХОНАЛАР.

ДУШАНБА, 20

Телеомошаирилик диққатига!
Профилактика муносабати билан
20 октябрь, душанба кўни ЎзТВ I
кўрсатувлари соат 17.35 да
бошланади.

17.35 Кўрсатувлар тартиби.
17.40 «Мозаика». Мультфильм.
17.50 Янгиликлар.
18.00 ХИВАНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИ-
ГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ
ИЙГИЛИШ ВА БАЙРАМ КОНЦЕР-
ТИ. Хивадан олиб кўрсатилади.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50, 20.25, 20.55, 00.15 Эълон-
лар.
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.10 Оқшом эрталаблари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Буюк келажак сари».
21.20 Ўзбекистон халқ артисти Ко-
муна Исмоилова концерти.
21.40 ЎзТВ хазинасидан. Абдулҳамид
Чўлпон таваллудининг 100 йилли-
гига. «Кеча ва кундуз». Видео-
фильм. 2-қисм.
22.45 ХИВАНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИ-
ГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ
ИЙГИЛИШ ВА БАЙРАМ КОНЦЕР-
ТИ. (Эзиб олинган).
00.45 Кинога кўнган Хива. «Гул-
обод ва ҳон Феруз». Бадий
фильм.
02.00—02.05 Ватан тисмоллари.

17.55 Кўрсатувлар дастури.
18.00 ХИВАНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИ-
ГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ
ИЙГИЛИШ ВА БАЙРАМ КОНЦЕР-
ТИ. Хивадан олиб кўрсатилади.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50, 20.25 Эълонлар.
19.55 «Турим ҳақида».
20.20 «Муқимий йўлга».
20.30 «Ахборот».
20.55 Охонлар ва Эълонлар.
21.15 «Киноингоҳ».
22.05 Кундалик.
22.15 «Спорт кўтаси».
23.15 «Санта-Барбара». Телевизион
бадий фильм.
00.05—00.15 Кундалик.

III

17.15 Янгиликлар.

Россия жамоат телевидениеси.

17.20 — 20.35

20.35 «Кругозор» Тележурнал.

Россия давлат телевидениеси.

21.00 — 21.35

21.35 Эълонлар.

21.40 Кинога кўнган Хива. «Хива
вақти билан роман»-роза соат ет-
тида». Фильм-концерт.
22.05 «Муқаббат юдузи». Бадий
фильм. 1-серия «Ўзбекфильм».
23.10 — 23.30 «Ахборот» (рус тили-
да).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телеви-
дениеси.

18.45 «Мульткарусель».
19.00, 22.15 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиклар мактаби».
Телесериал.
19.30 «Диллар».
20.00 «Сайрамаз нафаси».
20.20 «Авторыя».
20.30 «Умр бахори».
20.45 «Рақурс».
21.15 «Менинг маҳаллам».
21.45 «Спорт-тайм».
22.20 «Япон таоми усталари». Хў-
жалли фильм (Япония).
22.45 — 22.55 «Хайрли тун».

СЕШАНБА, 21

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги
дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

8.25 Республика газеталарининг
шарҳи.
8.35 «Боксир тўйлар».
8.55 ЎзТВ хазинасидан. Абдулҳамид
Чўлпон таваллудининг 100 йилли-
гига. «Кеча ва кундуз». Видео-
фильм. 2-қисм.
10.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 «Олам ва одам».
10.25 Янги алоқибон ўрганамиз.
10.55 «Шарқ тароналари». 17-
кўрсатув.
11.15 «Инсон ва замин». Тележур-
нал.
11.40 «Бармоқлар сеҳри».
11.55 «Умид ўқунлари».
12.15 «Хўқўй хамият сари».
12.35 «Аёллар тангиси». Бадий
фильм.
14.05—14.50 Футбол. Ўзбекистон
чемпионати. «Янгир» — «Насаф»
(Қарши).

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 Болалар учун. «Ўғулчалар».
18.25 «Бўғу оламда Ватан битта-
дир».
18.30 «Бозор рақобати — сифат ка-
фолати».
18.45 Фольклор-этнографик ансам-
блларнинг «Зилор-97» телефести-
вали.
19.05 «Жамоат ташкилотлари: мас-
лак ва мақсад».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 00.05
Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Ислом тарихи».
20.10 Оқшом эрталаблари.
20.30 «Ахборот».

20.35 «Ихтисодиёт чорраҳаларида».
8.55 ЎзТВ хазинасидан. Абдулҳамид
Чўлпон таваллудининг 100 йилли-
гига. «Кеча ва кундуз». Видео-
фильм. 3-қисм.
22.25 «Келин-кўёв». Телешоу.
23.05 Мунот наволар.
23.20 Футбол. Ўзбекистон чемпи-
онати. «Навбаҳор» (Наманган).
00.10 «Ахборот».
00.35—00.40 Ватан тисмоллари.

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55
Эълонлар.
18.20 «Ерилот». Мульттўплам.
18.35 «Классик куйлар кечаси».
18.55 «Ўғул».
19.05 «Хўсўйлаштириш: қадам-
бақадам».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Табият дунёси».
20.30 «Ахборот».

21.00 «Хонадонингизда оёсийштак
Ватандир».
21.40 «Киноингоҳ».
21.50 «Охонлар ва Эълонлар».
22.10 Кундалик.
23.20 «Санта-Барбара». Телевизион
бадий фильм.
00.10—00.20 Кундалик.

17.15 Янгиликлар.
Россия жамоат телевидениеси.
6.30 — 8.00
17.20 — 20.35

20.35 «Шоҳрупа сари йўл». Спорт
дастури.
Россия давлат телевидениеси.
21.00 — 21.30

21.30 Эълонлар.
21.35 «Ўзбекистон бойлиги». Теле-
фильм.
21.55 «Мудҳис хато». Бадий фильм
(Олмония).
23.30 — 23.50 «Ахборот» (рус тили-
да).

17.10 — 18.45 Туркия телеви-
дениеси.
18.45 «Мульткарусель».
19.00, 21.40 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиклар мактаби».
Телесериал.
19.30 «Тактифлар ва таширлар».
20.00 «Спортлото».
20.10 «Дунё ва болалар».
20.30 «Нафосат гулшани».
21.00 «Фан ва технология». Компь-
ютер техникаси бўғун ва эртага.
21.30 «Автосалтанат».
21.45 «Телеашири».
22.45 «Бўғу ажиб дунё».
22.50 — 22.55 «Хайрли тун».

17.15 Янгиликлар.
Россия жамоат телевидениеси.
6.30 — 8.00
17.20 — 20.35

20.35 «Шоҳрупа сари йўл». Спорт
дастури.
Россия давлат телевидениеси.
21.00 — 21.30

21.30 Эълонлар.
21.35 «Ўзбекистон бойлиги». Теле-
фильм.
21.55 «Мудҳис хато». Бадий фильм
(Олмония).
23.30 — 23.50 «Ахборот» (рус тили-
да).

17.10 — 18.45 Туркия телеви-
дениеси.
18.45 «Мульткарусель».
19.00, 21.40 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиклар мактаби».
Телесериал.
19.30 «Тактифлар ва таширлар».
20.00 «Спортлото».
20.10 «Дунё ва болалар».
20.30 «Нафосат гулшани».
21.00 «Фан ва технология». Компь-
ютер техникаси бўғун ва эртага.
21.30 «Автосалтанат».
21.45 «Телеашири».
22.45 «Бўғу ажиб дунё».
22.50 — 22.55 «Хайрли тун».

III

17.15 Янгиликлар.
Россия жамоат телевидениеси.
6.30 — 8.00
17.20 — 20.35

20.35 «Биз қандай дам оламиз?»
«Фотон» хиссасдорлик жамоаси
ёшлари ҳақида.

Россия давлат телевидениеси.

21.00 — 21.30

21.30 Эълонлар.
21.35 «Муқаббат юдузи». Бадий
фильм. 2-серия.
22.45 — 23.05 «Ахборот» (рус тили-
да).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телеви-
дениеси.

18.45 Кўрсатувлар тартиби.
18.50 «Мульткарусель».
19.05, 22.25 Эълонлар.
19.10 «Санта-Барбара». Телевизион
бадий фильм.
19.55 «Сен ҳақингда ва сен учун».
20.10 «Солиқ ҳақида сабоқлар».
20.25 «Дурларшан» телекомпанияси-
нинг кўрсатувлари.
20.55 «Дорихона эшитида».
21.30 «ТВ IV» да немис тўлқини».
22.00 «Бумеранг».
22.30 «Кросс-Роуд» кафега хўш ке-
либсиз «Америкага назар»
кўрсатувига илова.
23.00 — 23.10 «Хайрли тун».

ЧОРШАНБА, 22

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги
дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

8.25 «Халқ истеъодлари». Абдулла
Фодуров концерти.
8.45 «Ўзбектеатр» намоиш
этиди. «Гилон».

II

9.00 «Синдлош».

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги
дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

8.25 «Халқ истеъодлари». Абдулла
Фодуров концерти.
8.45 «Ўзбектеатр» намоиш
этиди. «Гилон».

II

9.00 «Синдлош».

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги
дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

8.25 «Халқ истеъодлари». Абдулла
Фодуров концерти.
8.45 «Ўзбектеатр» намоиш
этиди. «Гилон».

II

9.00 «Синдлош».

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги
дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

8.25 «Халқ истеъодлари». Абдулла
Фодуров концерти.
8.45 «Ўзбектеатр» намоиш
этиди. «Гилон».

II

9.00 «Синдлош».

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги
дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

8.25 «Халқ истеъодлари». Абдулла
Фодуров концерти.
8.45 «Ўзбектеатр» намоиш
этиди. «Гилон».

II

9.00 «Синдлош».

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги
дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

8.25 «Халқ истеъодлари». Абдулла
Фодуров концерти.
8.45 «Ўзбектеатр» намоиш
этиди. «Гилон».

II

9.00 «Синдлош».

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги
дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

8.25 «Халқ истеъодлари». Абдулла
Фодуров концерти.
8.45 «Ўзбектеатр» намоиш
этиди. «Гилон».

II

9.00 «Синдлош».

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги
дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

8.25 «Халқ истеъодлари». Абдулла
Фодуров концерти.
8.45 «Ўзбектеатр» намоиш
этиди. «Гилон».

II

9.00 «Синдлош».

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги
дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

8.25 «Халқ истеъодлари». Абдулла
Фодуров концерти.
8.45 «Ўзбектеатр» намоиш
этиди. «Гилон».

II

9.00 «Синдлош».

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги
дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

8.25 «Халқ истеъодлари». Абдулла
Фодуров концерти.
8.45 «Ўзбектеатр» намоиш
этиди. «Гилон».

II

9.00 «Синдлош».

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги
дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

8.25 «Халқ истеъодлари». Абдулла
Фодуров концерти.
8.45 «Ўзбектеатр» намоиш
этиди. «Гилон».

II

9.00 «Синдлош».

ПАЙШАНБА, 23

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги
дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

8.25 Республика газеталарининг
шарҳи.
8.35 «Ихтисодиёт чорраҳаларида».
8.55 ЎзТВ хазинасидан. Абдулҳамид
Чўлпон таваллудининг 100 йилли-
гига. «Кеча ва кундуз». Видео-
фильм. 3-қисм.
10.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 «Мен туғилган тўпроқ».
10.30 Алифбо сабоқлари.
11.00 Норали Олланазаров куйлай-
ди.
11.20 «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи»
постасидан.
12.00 «Қора кўён». Мультфильм.
12.10 «Ҳамкорлик ришталари».
12.35 «Хевсур қиссаси». Бадий
фильм.
14.05—15.05 «Сайқал». Видеоанал.

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Телеолам».
18.35 «Шарқ тароналари». 18-
кўрсатув.
19.05 «Гул кўп, чаман кўп». Теле-
олам.
19.25, 20.25, 20.55, 23.35 Эълон-
лар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Озма-юз».
20.10 Оқшом эрталаблари.
20.30 «Ахборот».

21.00 «Ташкилотлари: маслак ва мақсад».
21.25, 19.50, 20.25, 20.55 Эълон-
лар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Озма-юз».
20.10 Оқшом эрталаблари.
20.30 «Ахборот».

21.00 «Ташкилотлари: маслак ва мақсад».
21.25, 19.50, 20.25, 20.55 Эълон-
лар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Озма-юз».
20.10 Оқшом эрталаблари.
20.30 «Ахборот».

21.00 «Ташкилотлари: маслак ва мақсад».
21.25, 19.50, 20.25, 20.55 Эълон